

Polni dobrih •elja

Cerkveno leto smo sklenili z veličastnim praznikom Kristusa, Kralja veselstva. S prvo adventno nedeljo smo prišli novo cerkveno leto. Pred nami je praznik rojstva našega Gospoda Jezusa Kristusa, Silvestrovo in začetek novega leta Gospodovega 2005. Poleg trgovcev bodo v teh dneh najbolj zaposleni poštarji, ki bodo po vsem svetu raznesli polno dobrih •elja.

Dobre •elje smo zavili tudi v te decemberske Misli, zadnje v letu 2004. Devetkrat so Vas v tem letu obiskale in v njih je bilo vedno vsaj nekaj tudi za Vašo dušo in srce. Hvala Vam najprej za Vašo zvestobo slovenski tiskani besedi v Avstraliji, hvala za Vašo podporo in sodelovanje kot naročnik, dopisnik, sodelavec, bralec, prijatelj, dobrotnik. Brez dobrotnikov, samo ob naročnici, Misli ne bi mogle iziti več kot šestkrat na leto. Tako pomemben je tiskovni sklad patra Bernarda! Zato prisrčna hvala vsem in vsakemu za vsak dar v ta namen. Brez letošnje pomoči Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu ter obilnega daru pokojne Štefke Kotnik, bi ne zmogli. Štefkin dar sta izročila glavnemu uredniku v Adelaidi 3. oktobra letos gospa Ne•ika Polazer in g. Janez Ritoc kot izvršitelja oporoke pokojne Štefke Kotnik (v prejšnjih Mislih, oktober-november 2004, stran 4, je napačno zapisano »Marija in Janez Ritoc«. Marija in Janez sta v pismu zapisala, kot je navedeno v nadaljevanju zapisa, o dobrosrčnosti Štefke Kotnik). Izvršitelja oporoke pa sta bila Janez Ritoc in Ne•ika Polazer. Hvala tudi Ne•iki in Janezu za vso skrb in pomoč pri uresničitvi •elje pokojne dobrotnice Štefke Kotnik.

Presenečenje konca oktobra je bilo imenovanje novega ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita. Dolgo se je •e ugibalo, kdo naj bi to bil. Sveti oče Janez Pavel II. je poskrbel za »presenečenje« - tako so govorili na kuriji v Ljubljani, in imenoval na to pomembno mesto dosedanjega ljubljanskega pomočnega škofa msgr. Alojza Urana, ki je bil do sedaj tudi odgovoren pri Slovenski škofovski konferenci za pastoralo zdomcev in izseljencev. Dobro ga pozna tudi slovensko občestvo v Avstraliji, poznamo njegovo pesem, njegovo veselje, njegovo ljubezen do človeka. Seveda smo mu takoj ob imenovanju poslali čestitko z dobrimi •eljami pri opravljanju odgovornega poslanstva. Tudi to boste lahko prebrali na naslednjih straneh. Zlati jubilej, 50 let delovanja v dobrobit Slovencev v Melbournu, je praznovalo 20. in 21. novembra Slovensko društvo Melbourne. Zahvalno mašo bomo darovali na Elthamu na Miklav•evo nedeljo, 5. decembra 2004, ob 3. uri popoldne. Zlati jubilej je bil spet navdih za praznovanje in čestitke! In tako je bilo še kar nekajkrat, ob različnih •ivljenjskih in zakonskih jubilejih.

Na letošnjo četrto adventno nedeljo, 19. decembra 2004, bo dopolnila 30 mladostnih let naša urednica Misli in pastoralna sodelavka v slovenskem misijonu v Melbournu, laična misijonarka Marija An•iè. Spet bo koš dobrih •elja in hvalečnosti za njeno nesebično delo za slovensko skupnost v Avstraliji.

BLAGOSLOVLJEN IN VESEL BO•IÈ VAM VOŠÈIMO TER ZDRAVJA IN SREÈE V NOVEM LETU 2005!

Upam, da Vam bodo tudi te Misli všeèe. Z njimi Vam pošiljamo koledar za leto 2005. Tako, kot •e lansko leto, so ga nam pripravili in tiskali na Dru•ini v Ljubljani, za kar gre zahvala glavnemu uredniku dr. Janezu Grilu.

Bo•ièni praznik prihaja med nas s sporoèilom, da Bog ni obupal nad èlovekom, marveè ga ljubi in vanj zaupa. V tem duhu naj bodo poslani tudi vsa naša vošèila in dobre •elje. Zato: Blagoslovljen advent, radosten bo•iè ter Bo•jega blagoslova v novem letu 2005 •elim vsem. Bog •ivi!

pater Ciril

MISLI je potrebno pripraviti za pošto, da pridejo do naroènikov. Za to delo je usposobljena ekipa, ki po telefonskem klicu: »Misli so natisnane, pakirali jih bomo ta in ta dan, ob tej uri«, prihiti v Kew, odkoder je s kraja dogodka ta fotografija. Zbrani okrog mize z leve na desno: Marica Butkeraitis, Marija Grl, Fani Šajn, pater Filip, Tilka Lenko, Gabrijela Burgar, Marija Opelli, Anka Brgoè, Anita Pleško, Marija An•iè, Milka Šerek, Mimi Mejaè, Angelca Veedetz, Rozi Urdih. Hvala sotrudnikom, naroènikom in dobrotnikom naših Misli!

MISIJONARJEVA MOÈ ZA DELO v Gospodovem vinogradu prihaja iz njegove vsakdanje molitve.

Ko se zjutraj prebudi, je njegova prva misel Gospod Bog. Ko odpre svoj, od starosti in mnogih potovanj obrabljen brevir, molitveno knjigo duhovnikov, so njegove prve besede namenjene Njemu, ki mu daje moè za premagovanje vseh naporov misijskega •ivljenja. Z velikim zaupanjem priène svojo vsakdanjo molitev v materinem jeziku: O BOG, OZRI SE NAME IN ME POSLUŠAJ. GOSPOD, PRIDI IN MI POMAGAJ. Takrat teèejo v njegovo dušo nevidni •arki Bo•je milosti. Šele s tem postane,

kot bi rekel veliki misijonar apostol Pavel, poln treh Bo•jih kreposti: vere, upanja in ljubezni. Takšen misijonar je res pripravljen na nov dan, na nova sreèanja z ljudmi, njihovimi stiskami in potrebami. Vsak dan znova sliši iz mnogih èloveških ust, otroških in odraslih, prav iste besede, ki jih je v zgodnji jutranji uri izgovarjal sam pred svojim Bogom: » Bambo - Gospod, pridi mi na pomoè, hiti mi pomagat. Moje breme je prete•ko, da bi ga nosil sam. Pomagaj mi!

p. Stanko Rozman DJ, Malawi, Afrika

Vaši darovi do 23.11.2004

ZA BERNARDOV SKLAD: \$90: Stanislav Grlj. **\$40:** Štukelj Matija, Edvard Persiè. **\$30:** Franc Mahniè, Josephine Hvala, Zora Kirm. **\$25:** Franc in Marija Uršiè (namesto bo•iènih vošèilnic). **\$20:** Kovaèiè Frank in Matilda, Magdalena Kolenc, Antonija Merlak, Anton Blaznik, Evgen Bizjak, Emilija Kuzma, Frank Berliè, Marija Bembiè, Silva Krèmar, Slavko Koprivnik, Marica Podobnik. **\$10:** Ivan Košak, Matev• Kokelj, Jo•ef Kalc, Jo•e Vuga, Marija Senèar, Matija Cimerman, Helena Zver, Štefanija Bogolin. **\$5:** Albina Barbiš, Helena •itko,

Branko Kreseviè, Jadranka Rutar, Marija Spornjak, Karl Bevc. **ZA SPOMENIK PATRA BAZILIJA: \$50:** Alojz Grl. **ZA BOLNIŠNICO NANGOMA V ZAMBIJI: \$400:** Franc Rozman. **\$10:** N.N. **ZA MISIJE** namesto bo•iènih vošèilnic: **\$200:** N.N. **\$150:** N.N. **\$50** (namesto bo•iènih vošèilnic): Ivanka Bajt, Milka in Jo•e Bro•iè. **ZA LAÈNE: \$50:** Marija Bembiè. **ZA MISIJONARJE: \$750:** Marija Martin. **\$30:** K.O. **ZA VZGOJO FRANÈIŠKANSKIH BOGOSLOVCEV: \$20:** Cecilija Pirnat, Franc Mahniè. **ZA patra MIHA: \$50:** Janez Šveb. **\$20:** Marija Škabar, **ZA patra STANKOTA: \$50:** Janez Šveb. **HVALA ZA VAŠE DAROVE!**

I z p o d T r i g l a v a

Piše Tone Gorjup

Msgr. ALOJZ URAN - NOVI LJUBLJANSKI NADŠKOF. Imenovanje Alojza Urana za novega ljubljanskega nadškofa je bilo veliko presenečenje za vse. Kot je po imenovanju sam pripovedoval, ga je apostolski nuncij malo pred tem poklical na pogovor o raznih stvareh, ob koncu pa mu je zaupal, da ga je sveti oče izbral, da bi kot tretji ljubljanski nadškof v samostojni Sloveniji, vodil krajevno Cerkev. Bil je nadvse presenečen, ob uradnem imenovanju pa je ponovil svoje škofovsko geslo "Da, Oče". Povedal je, da bo vedno iskal vse tisto, kar Bog od njega pričakuje. Zatem je dejal: "Zahvaljujem se svetemu očetu za zaupanje in mu po apostolskem nunciju izrekam spoštovanje in hvalečnost. Prav tako pozdravljam v tem trenutku v duhu vse slovenske škofove, duhovnike, redovnike, redovnice, vse sodelavce v pastoralnem in cerkvenem življenju. Posebej prosim bolnike, ostarele, onemogle, tiste, ki z molitvijo in trtviijo veliko doprinesete za dobro, za rast Cerkve in našega naroda, da me vključite v svoje molitve. Zaupam, da bo Gospod dajal dovolj razsvetljenja in moči za teko in odgovorno nalogo. Zaupam tudi svojim sobratom v škofovstvu, duhovništvu in drugih cerkvenih službah, da mi bodo stali ob strani." Pozneje je nadškof Uran dejal, da namerava nadaljevati delo škofov in nadškofov iz prejšnjega stoletja, ki so postavili zdrave osnove Cerkvi med našim narodom. Pri tem mu je posebej blizu nadškof Anton Vovk zaradi preprostosti in neposrednega stika z verniki. Novi nadškof Alojz Uran je ob imenovanju sprejel številne čestitke od sobratov škofov in duhovnikov, do političnih voditeljev in drugih javnih delavcev. Njegovo imenovanje so z velikim navdušenjem sprejeli tudi zamejci in slovenski izseljenci, saj je bil vrsto let odgovoren za pastoralo med njimi.

SLOMŠEK ZAVETNIK SLOVENSКИH KMETOV. Potem, ko je blaženi škof Anton Martin

Slomšek že pred časom postal zavetnik vinogradnikov in 25. septembra letos tudi učiteljev, vzgojiteljev in katehetov, so ga za svojega izbrali tudi kmetje. Razglasitev je potekala na zahvalno nedeljo, 7. novembra, v župnijski cerkvi Sv. Martina na Ponikvi. Na slovesnosti, ki jo je vodil mariborski pomožni škof Anton Stres, se je zbralo več kot tisoč petsto vernikov. Na začetku maše je eden od pobudnikov razglasitve povedal, zakaj želijo imeti Slomška za zavetnika slovenskih kmetov, slovenskega kmetijstva in kmetijskega slovstva. Škof Stres je v pridigi pobudo kmetov označil za zelo utemeljeno in umestno, saj je blaženi Slomšek slovenskim kmetom posvetil izredno veliko pozornosti. Že zaradi tega, ker je bil v njegovem času slovenski narod pretežno kmečki narod in nosilec slovenske narodne zavesti, slovenskega jezika in slovenske katoliške vernosti. To je bil čas, v katerem pa biti kmet že takrat ni bilo vedno dovolj spoštovano in dovolj priznано. Škof Stres je nagovor sklenil z besedami: "Blażeni Anton Martin Slomšek naj s svojo priprošnjo varuje in blagoslavlja prizadevanja slovenskih kmetov, da ohranijo slovensko podeželje obdelano in rodovitno, da skrbijo za zdravo okolje in neokrnjeno lepoto naše skupne domovine. Naj jim pomaga, da bodo še naprej ostali zgled poštenega dela in življenjske modrosti. Nam vsem pa naj izprosi, da bomo delo kmetov prav vrednotili in spoštovali ter ostali zvesti temeljnim krščanskim vrednotam, da bomo med seboj povezani in solidarni ter bodo tudi prihodnji rodovi slovenskih kmetov in vseh prebivalcev naše domovine ostali zvesti Jezusu Kristusu v katoliški Cerkvi."

POKOP BISTRISKIHIH ŽRTEV. Na območjih Bosne in Hercegovine, kjer je sredi devetdesetih let divjala vojna, zadnja leta skupine izvedencev iščejo grobišča pobitih, skrbno zberejo ostanke umrlih in poskrbijo za njihov dostojni pokop. V Sloveniji, kjer

je bilo po vojni v množična grobišča zmetanih na tisoče trupel in kjer so na ukaz ministra Poliča konec leta 1946 in v naslednjem letu načrtno zakrili vse sledi množičnih morišč in posameznih grobov brez rdeče zvezde, kaj takega ni mogoče pričakovati. Ko so pred leti pri gradnji avtoceste v bližini Maribora naleteli na tankovske jarke, v katerih so na kratki razdalji odkrili več kot tisoč trupel, so grobišče samo zakrili in nadaljevali z delom. Zgledu iz Bosne in Hercegovine pa so na pobudo in zaradi posebnega prizadevanja domačinov sledili v Slovenski Bistrici. V tovarniškem rovu na Zgornji Bistrici so namreč pred nekaj leti odkopali 431 okostij rtev poveljskih pobojev iz leta 1946. Okostja so položili v novo zgrajeno kostnico na pokopališču v Slovenski Bistrici. 30. oktobra so se zbrali pri njej z namenom, da opravijo pogrebni obred. Vodil ga je mariborski pomožni škof Jožef Smej, ki je kostnico tudi blagoslovil. Škof Smej je imel zatem še mašo zadušnico v župnijski cerkvi sv. Jerneja.

OBLIKOVANJE NOVEGA DRŽAVNEGA ZBORA. Slabe tri tedne po državnozbornih volitvah 2004, 22. oktobra, so se na ustanovnem zasedanju zbrali novoizvoljene poslanke in poslanci. Zbrane je najprej nagovoril predsednik države Janez Drnovšek in jim zaželel, da bi v prihodnjih štirih letih z odgovornostjo sprejemali odločitve, ki bodo v korist Sloveniji. Odločilno besedo pri oblikovanju državnega zbora je imela Slovenska demokratska stranka, ki jo vodi Janez Janša, saj je dobila na volitvah največ glasov in je skupaj z Novo Slovenijo Andreja Bajuka še takoj po volitvah napovedala oblikovanje nove vlade. Janševa stranka je za novega predsednika državnega zbora predlagala Franceta Cukjatiča, ki je bil na tajnem glasovanju tudi izvoljen. Na ustanovnem zasedanju so poslanci in poslanke izvolili tudi dva podpredsednika: Vasja Klavoro iz Demokratične stranke upokojencev in Saša Pečeta iz Slovenske nacionalne stranke. Novi generalni sekretar državnega zbora pa je postal Lovro Lončar. Državni zbor je dobil dokončno podobo šele 17. novembra, ko so parlamentarci potrdili sestavo osmih komisij in štirinajstih odborov ter za tretjega podpredsednika iz vrst opozicije izvolili Marka Pavliha.

NOVO VLADO BO VODIL JANEZ JANŠA. Potem ko so se 3. oktobra zaprla volišča v Sloveniji in so objavili prve neuradne rezultate izida volitev, je bilo jasno, da Liberalna demokracija, ki je vladala

skoraj dvanajst let, odhaja v opozicijo. Volitve je dobil Janez Janša oziroma njegova Slovenska demokratska stranka in ker so prvi pogovori med strankami pokazali, da si lahko zagotovi večino, mu je predsednik države Janez Drnovšek zaupal mandat za sestavo nove vlade. Še 9. novembra je Janez Janša pred državnim zborom predstavil svoj program, poslanci in poslanke pa so ga s prepričljivo večino izvolili za novega predsednika vlade. Državni zbor je na tem zasedanju potrdil tudi spremembe zakona o vladi, o poslancih in o državni upravi. Vlada bo imela poslej petnajst ministrstev, premier pa bo lahko predlagal še dva ministra brez posebej določenega resorja. Ena od sprememb v vladi se nanaša tudi na Slovence v zamejstvu in po svetu. To podrožje ne bo več v pristojnosti zunanjskega ministrstva, ampak ga bo neposredno vodil kabinet predsednika vlade.

Janez Janša je po potrditvi v državnem zboru tudi uradno začel pogovore o sestavi nove koalicije. Za opozicijo se je še pred tem odločila Slovenska nacionalna stranka. Vse ostale stranke so sprejele povabilo na pogovore. Ker je Nova Slovenija Andreja Bajuka v koaliciji z Janševim SDS še več kot štiri leta, je bilo razumljivo, da bosta skupaj oblikovali novo vladno koalicijo. Tudi Slovenska ljudska stranka Janeza Podobnika, ki je skupaj z njima članica Evropske ljudske stranke, je od vsega začetka nameravala sodelovati v Janševi vladi. Te tri stranke sicer poznamo pod skupnim imenom pomladne stranke. Nastajajoča koaliciji se je pridružil še Demokratična stranka upokojencev in tako je Janša oblikoval dokaj trdno večino ki bo imela 49 poslanskih glasov. V koalicijo pa je povabil tudi Združeno listo Boruta Pahorja. Slednji je bil pripravljen na pogovore in sodelovanje, vendar je partijski del stranke to odločno zavrnil. Iz vpljudnostnih razlogov je na pogovore pristala tudi Liberalna demokracija Toneta Ropa, največja poraženka tokratnih volitev. Nazadnje se je izkazalo, da sploh ni mislila resno. Sredi meseca novembra je postalo jasno, da bo nova koalicija sestavljena iz Slovenske demokratske stranke, Nove Slovenije, Slovenske ljudske stranke in Demokratične stranke upokojencev. Koalicijsko pogodbo so podpisale 22. novembra in še isti dan je Janez Janša v državni zbor poslal predlog svojega ministrskega kabineta.

Dr. RAJKO LOČAR 100-LETNICA ROJSTVA. Na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti v

Ljubljani je sredi oktobra potekal znanstveni simpozij ob 100-letnici rojstva dr. Rajka Loarja. Rodil se je 29. avgusta 1904 v Ljubljani, umrl pa je 4. januarja 1985 je v Združenih državah Amerike. Rajko Loar je na Slovenskem kot narodopisec oziroma etnolog, arheolog, umetnostni zgodovinar, literarni, likovni in glasbeni kritik, muzejski delavec in publicist deloval do konca druge svetovne vojne, ko je zapustil Slovenijo. Do leta 1952 je živel in deloval na avstrijskem Koroškem kot profesor na begunski gimnaziji. Tam je zbiral in raziskoval etnografsko gradivo. Zatem se je izselil v Združene države Amerike, kjer je bil od leta 1956 do upokojitve leta 1969 ravnatelj mestnega muzeja v Manitowocu, kjer

je tudi umrl. Loar je bil med obema vojnama vodilni slovenski arheolog in eden najbolj razgledanih katoliških izobražencev. Ker ni želel sodelovati z OF, so mu žele med vojno groziti s smrtjo. Rešil se je z begom iz Slovenije, kar pa je bilo usodno za njegovo strokovno delo, saj je bil s tem odrezan od virov, na katerih je temeljilo njegovo delo. Simpozij ob njegovem jubileju je osvetlil njegov lik v petih tematskih sklopih: skozi njegovo življenje in delo ter v povezavi z arheologijo, umetnostno zgodovino, literaturo in jezikom ter etnologijo.

Tako se je po desetletjih izbrisa v domovino vrnil še eden izmed velikih slovenskih moških, o katerem se ni smelo govoriti.

Novi ljubljanski nadškof je msgr. Alojz Uran

Ljubljana - Za novega ljubljanskega nadškofa in metropolita je papež Janez Pavel II. imenoval ljubljanskega pomožnega škofa Alojza Urana.

V kanonično posest bo nadškofijo prevzel s slovesno umestitvijo, ki bo v nedeljo, 5. decembra, ob 16. uri v ljubljanski stolnici sv. Nikolaja. Do tedaj bo nadškofijo vodil dosedanji nadškofijski upravitelj, ljubljanski pomožni škof Andrej Glavan.

Uran je na tem mestu zamenjal dr. Franca Rodeta, ki je 21. aprila nastopil mesto prefekta kongregacije za ustanove posvečenega življenja in skupnosti apostolskega življenja v Vatikanu.

Uran se je rodil 22. januarja 1945 v Spodnjih Gameljnah v občini Šmartno pod Šmarno goro v kmečki družini kot zadnji od treh otrok. Maturiral je leta 1964 na beograjski gimnaziji.

Po študiju na Teološki fakulteti v Ljubljani ga je nadškof Jožef Pogačnik na praznik apostolov sv. Petra in Pavla 29. junija 1970 posvetil v duhovnika. Novo mašo je imel 12. julija 1970 v domači občini Šmartno pod Šmarno goro.

Papež Janez Pavel II. ga je 16. decembra 1992 imenoval za ljubljanskega pomožnega škofa. 31. decembra 1992 je bil imenovan za kanonika in dekana stolnega kapitlja ter za arhidiakona prvega arhidiakonata. Na praznik gospodovega razglasenja 6. januarja 1993 ga je v škofa v Rimu posvetil papež Janez Pavel II.

Nadaljeval bo delo svojih predhodnikov

Kot je napovedal Alojz Uran, bo po svojih moških skušal uresničevati geslo "Da, Ožje", ki si ga je pred nekaj manj kot dvanajstimi leti izbral ob škofovskem posvečenju ter bo vedno in povsod skušal uresničiti to, kar Bog od njega pričakuje. Poskušal bo nadaljevati zelo zavzeto delo svojih predhodnikov, posebno v prejšnjem stoletju, saj smo imeli velike škofe in nadškofe, ki so postavili zdrave osnove. Na teh bo poskušal graditi nadaljnje delo za dobro vseh.

Za pravni položaj kršćanske skupnosti

Uran je odgovarjal tudi na vprašanja novinarjev ter pri tem v odnosih z državo napovedal nadaljevanje tistega, kar je na trdne temelje postavil sporazum med Svetim sedežem in Republiko Slovenijo. Žele v samem sporazumu je po njegovih besedah nakazano, da gre za začetek nadaljnega reševanja odprtih

vprašanj. Novi nadškof tako kot eno od najpomembnejših vprašanj vidi pravni položaj v krščanski skupnosti; da bi dali Cerкви in njenim sodelavcem tisto mesto, "ki jim gre, da se ve, ali duhovniki, škofje in drugi v duhovnih poklicih opravljajo tudi neko koristno delo za skupno dobro naše države."

Novemu ljubljanskemu nadškofu je čestitke sporočil tudi njegov predhodnik Franc Rode. Prenesel mu jih je škof Glavan in mu obenem zažel el Božji blagoslov pri "izredno teški in odgovorni nalogi," ki ga čaka. Kot v potrditev njegovim besedam Uran pravi, da vodenje nadškofije prevzema v času, ko tako Slovenija kot vsa Evropa doživljata krizo humanizma, človečnosti in predvsem duhovnih vrednot. Brez teh temeljev pa ne vidi prihodnosti, je dejal Uran in dodal, da se tudi v Sloveniji veliko duhovnih ran kaže v begih iz življenja, v alkohol, mamila, samomarih. Drug problem pa je demografska kriza, saj se je v Sloveniji lani rodilo najmanjše število otrok, odkar se ti podatki spremljajo.

Za lepe odnose z drugimi verskimi skupnostmi.

Na novinarsko vprašanje je Uran komentiral tudi odnose do ostalih verskih skupnosti. Čeli si, da bi z vsemi krščanskimi in tudi drugimi verskimi skupnostmi ohranjali lepe medsebojne odnose in na tistem, kar jim je skupno, gradili za dobro človeka in našega družbenega življenja. Po njegovih besedah si vsak zasluži temeljno spoštovanje svoje odločitve in ravnanja, vendar si je treba vedno prizadevati tudi jasno povedati, da učinki ravnanja posameznih skupnosti, na primer satanističnih, predstavljajo veliko nevarnost za človeka in prihodnost.

Dosedanji ljubljanski nadškofi

Prvi škof ljubljanske škofije je bil **čiga grof Lamberg** (1463-1488). Prvi nadškof in metropolit v ljubljanski nadškofiji je bil **Mihael baron Brigido** (1788-1806), drugi nadškof je bil **Anton Vovk** (1961-1963), ki so ga nasprotniki Cerkve 20. januarja 1952 v Novem mestu polili z bencinom in začgali, tretji nadškof pa **dr. Joef Pogačnik** (1963-1980), zaprt v letih 1946-1951, ki je bil hkrati tudi drugi metropolit (predstojnik cerkvene pokrajine, ki danes povezuje vse tri slovenske škofije). Četrty nadškof in tretji metropolit je bil **dr. Alojzij Šuštar** (1980-1997), ki kot upokojeni nadškof živi v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano. Peti nadškof in četrty metropolit je bil **dr. Franc Rode** (1997-2004), ki je bil za nadškofa

imenovan 5. marca 1997, 6. aprila 1997 je prejel škofovsko posvečenje, 7. aprila 1997 pa je kot nadškof tudi uradno prevzel ljubljansko nadškofijo. Nadškof Rode je bil 11. februarja 2004 imenovan za prefekta kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja v Rimu, kjer je službo prevzel 21. aprila 2004. Vodstvo ljubljanske nadškofije je po njegovem odhodu kot upravitelj prevzel pomožni škof Andrej Glavan, ki mu bo služba upravitelja ugasnila, ko bo novi nadškof Alojz Uran škofijo prevzel v posest.

Postopek izbire

Kot je znano, je za imenovanje škofov izključno pristojen Sveti sede. Postopek pri izpraznjenem škofijskem sedežu oz. pri imenovanju novih škofov pa določa Zakonik cerkvenega prava. Postopek za imenovanje novega ljubljanskega nadškofa je vodil apostolski nuncij v Sloveniji **Santos Abril y Castello**. V skladu z Zakonikom cerkvenega prava nuncij naredi poizvedbe in pripravi listo treh možnih kandidatov. Osebno mnenje in mnenje škofov o treh predlaganih kandidatih pošlje Svetemu sedežu. Nuncij se zatem o primernosti kandidatov posvetuje tudi s člani zbora svetovalcev in stolnega kapitlja, pa tudi z nekaterimi drugimi duhovniki in laiki. Postopek izbire novega nadškofa nato nadaljuje kongregacija za škofo, končno pa ga imenuje papež osebno. Civilna oblast na izbiro kandidata nima nobenega vpliva.

Apostolski nuncij v Sloveniji je menil, da bo novemu nadškofu v veliko pomoč, da dobro pozna škofijo, njene duhovnike in druge sodelavce v pastoralni.

Čestitke novemu nadškofu

Predsednik republike **dr. Janez Drnovšek** je ob imenovanju Alojza Urana za ljubljanskega nadškofa in metropolita izrazil zadovoljstvo, da je na to odgovorno mesto imenovana oseba, ki izjemno dobro razume in pozna versko življenje v Sloveniji, med Slovenci v zamejstvu in v izseljenstvu. Predsednik Drnovšek je v čestitki poudaril, da pričakuje ustvarjalni dialog o vseh aktualnih vprašanih življenja in delovanja vernikov v Sloveniji, ter se zavzel za skupne napore, ki naj utrdijo razumevanje, dialog in splošno dobro državljanov in države Slovenije, so sporočili iz Urada predsednika republike.

Predsednik SDS in najverjetnejši kandidat za mandatarja **Janez Janša** je novoimenovanemu ljubljanskemu nadškofu in metropolitu čestital ob imenovanju in izrazil čeljo po dobrem sodelovanju

ter urejenih odnosih med dr•avo in Cerkvijo v skladu z ustavo.

Predsednik NSi **dr. Andrej Bajuk** je v èestitki novoimenovanemu ljubljanskemu nadškofu in metropolitu Alojzu Uranu poudaril, da pape• Janez Pavel II. s tem imenovanjem priznava Uranovo vdanost evangeliju in njegove osebne odlike ter da

mu s tem "podeljuje veliko skrb in odgovornost za Cerkev na Slovenskem".

Predsednik NSi je novemu nadškofu èestital tudi v imenu svoje dru•ine in v imenu vseh èlanov NSi ter mu za•elel"obilo dobre volje in moèi za delo v Gospodovem vinogradu".

Spoštovani in dragi g. nadškof ljubljanski in metropolit slovenski, msgr. ALOJZ URAN. Iskrene èestitke ob imenovanju na krmilo vodstva Cerkve na Slovenskem, ki naj ob Vašem vodstvu razodeva ljudstvu v de•eli pod Triglavom kakor vsem razseljenim bratom in sestram po svetu razodetje ljudomilosti našega Boga. Ob vsem delu, skrbem in naporih ohranjajte vedrino in toplino èloveškega srca, po katerem Vas poznamo in poznajo toliki, ki se veselimo in veselijo odloèitve Previdnosti, da Vas je poklicala za slu•bo najvišjega Pastirja Kristusove èrede v ljubljani Sloveniji. Iskrene èestitke, prisrèen pozdrav in •e tudi vabilo, da se kmalu sreèamo v Avstraliji.

Bog •ivi, Vam klièemo Franèiškovi bratje iz Avstralije in Bo•je ljudstvo, ki Vas pozna in rado ima!

Blagajev volèin, naša botanièna znamenitost

Blagajev volèin (z znanstvenim imenom *Daphne blagayana*) velja za eno najlepših cvetlic pri nas, je kraljevska ro•a slovenskih cvetlic. Njegovo obmoèje razširjenosti ni sklenjeno. Najdemo ga loèeno v vseh dr•avah na Balkanu in celo v severnovzhodni Italiji v Krnskih Predalpah. Odkrit je bil leta 1837 na **Gori sv. Lovrenca nad Polhovim Gradcem**. Prvi ga je opisal **Henrik Freyer**, kusto v De•elnem muzeju, ime pa je dobil po **Rihardu Ursini grofu Blagay**, ki je bil med ljudmi v Polhovem Gradcu zelo priljubljen. Bil je prvi predsednik Društva kranjskega de•elnega muzeja. Kot ljubitelj naravoslovja si je prizadeval za slovenska poimenovanja rastlin, •ivali in krajev. Leta 1849 pa so ga celo izvolili za prvega •upana. Pod Goro je postavil spomenik v èast **kralju Frideriku Avgustu II.**, ki si je ro•o prišel ogledat celo iz daljne Saške, in je ob obisku izrazil •eljo oziroma prièakovanje, da bomo Kranjci Blagajev volèin znali varovati in da bomo tudi prepreèili njegovo unièenje. To je bila najbr• prva zavestna naravovarstvena misel v Sloveniji, kraljeva ro•a pa je postala tudi simbol naše naravovarstvene dejavnosti.

To ro•o so prviè, a pod napaènim imenom **alpski volèin** (*Daphne alpino*) •e leta 1780 našli nekje v Romuniji, v Srbiji pa leta 1856. Tako je Blagajev volèin veljal sicer samo dvajset let za endemièno ro•o v Sloveniji. V Polhograjski dolini ji domaèini reèejo tudi »blagajka«, »blagajana« ter »Blagajeve ali rumene jo•efce«. Raste tudi na Koèevskem, Gorenjskem in celo na Štajerskem. Na hribovskih kmetijah nad Rimskimi Toplicami in Zidanem mostu ji pravijo »igalka« ali »beli kozlovec«, v severozahodni Italiji pa »beli sleè«. De•elni zbor za Kranjsko pa je •e leta 1898 sprejel zakon, ki ga je kasneje potrdil tudi cesar, o varstvu planike skupaj z Blagajevim volèinom. Leta 1994 so izšle prve štiri znamke z rastlinsko tematiko v samostojni Sloveniji. Poleg treh endemiènih rastlin (kranjskega jeglièa, hladnikove in Zoisove zvonèice) je bil tudi Blagajev volèin.

Zaradi njene lepote in izjemnosti so jo zasajali v razliènih krajih po Sloveniji, v drugi polovici 19. stoletja pa se je gojenje razširilo tudi po vsej Evropi. Danes raste na mnogih privatnih vrtovih in v parkih, hranijo pa jo tudi v muzejih in herbarijih znanih evropskih botanikov. Cvetovi so rumenkasto bele barve in ker vsebujejo mnogo eteriènih olj, tudi moèno dišijo. Sicer pa je ta ro•a moèno strupena in je pogubila •e marsikaterega »vernika«. Lahko se razmno•uje tudi spolno. Zaradi le redko dozorelih plodov pa se najpogosteje širi z vegetativnim razmno•evanje, iz stebel, ki le•ijo na tleh, po•ene nove korenine. Raste v podrasti svetlih listnatih gozdov, na gozdnih jasad in na kamnitih tleh, z grmi poraslimi severnih, vzhodnih in zahodnih strmih poboèij.

Avtorica **dr. Nada Praprotnik** je v monografiji zbrala vse znane podatke o tej ro•i ter opisala njeno morfologijo, genetsko diferenciacijo, fitogeografsko in fitosociološko pripadnost ter njeno mesto v hortikulturi. Fotografije v razliènih stopnjah razvoja te lepe cvetlice pa je prispeval fotograf **Ciril Mlinar**.

Ciril Velkovrh, Ljubljana